

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Secunda hæc, eaque vera sententia probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

* Si autem reuelatio, vel fides sit non de Dei existentia, sed de aliquo alio cum illa connexo, atque de eius conuersione, recte quidem, & certe, ac citra erroris periculum Dei existentia deducitur: non tamen demonstratione, ut dixi: cum fidei, aut reuelationis obscuritas, cui discursus innuitur, demonstrationis necessarii officiat claritati, quod si reuelatio eiusmodi obiecti connexionis cum Deo euidens sit, adhuc sub iudice lis erit, an sit demonstratio appellanda obiecti illius; quia medium extrinsecum est propositioni, neque interinsecum cum illa connexum, sed solum extrinsecum, licet intrinsecum cum eius veritate connectatur. Præterea: quia, cum varia, atque innumera sint obiecta cum Dei existentia connexa, tam possibilia, quam conditionata, & absoluta, quæ, quorumque connectiones reuelari à Deo, fidei quæ cognosci possunt longum nimis esset pro singulis eorum conclusiones proponere: labore nimirum inutili: cum certum sit reuelata obiecti cuiusvis conuersione cum existentia Dei, eoque obiecto, vel ex reuelatione euidens, vel clara videlicet cognitione deprehensio, certe, ac citra formidinem, adhuc subiectionem, Dei existentiam evincere, siue hunc discursum demonstrationem appelles, siue neges: quia medium, licet euidens cognitioni extrinsecum veritati obiecti in conclusione deprehensio, est.

3 Ob eandem etiam rationem disputandum hic non erit ab intuitu Dei videntibus vel quidditative per speciem propriam, quia Dei essentia præcisè, ac sine existentia videtur, ipsius existentia demonstrari queat. In eo quippe inutilis, ac prolixus impenditur labor. Prolixus quidem. Quia extra chorum hic disputandum esset cum Scotis: an Dei quidditativa species, quæ intuitiva non sit, dari queat, ut Deus quidditativè, quin intuitivè videatur? Immutatur item an Dei existentia extra essentiam, & quidditatem Dei sit: nisi enim hæc duo exacte examinentur, nihil in præsentia statui potest. Eorum verò examen, cum ad controuersias de anima, & de visione Dei nondum à nobis casus spectat. Ex visione autem intuitiva Dei cum omnibus, quæ re ipsa identice habet certissimum est Dei existentiam demonstrari à se cum videntibus minime posse, cum enim ipsi existentia eius identificetur idem esset medium ad seipsum demonstrandum: quod prolixus repugnat, ut nuper dicebamus. Neque enim idem in se visum, mouere potest, ut iterum idem ipsum videatur discursum ob rationem eandem. & quia aliquo implicatoriè discursuum infinitus processus necessarii admittitur. Quo & impugnati narrant citandi inferius Scotiste, qui hic extra chorum, & inutiliter oppositum de intuitu Dei videntibus occurrunt: extra chorum, & inutiliter diximus: quia solum hic disputandum cum utilitate & fructu est, quod philosophi disputant. An scilicet ex naturalibus his, & quæ experimur, videlicet, & cognosci à nobis clare pro hoc statu possint, Dei existentia demonstrari queat: nimirum omni Dei reuelatione, & dono supernaturali excludo.

4 Pro cuius resolutione demonstrationis definitio, ac cunctis, præmittenda in primis erunt: primo ergo demonstratio definitur communiter: *discursus, quo per euidens atque insalutabilem consequentiam ex euidens principii aliquid colligitur*. Vniuersalissime verò, & primario demonstratio diuiditur in demonstrationem ostensiuam (quæ scilicet ob conuersionem euidens conclusionis cum principii præmissarum conclusio inferitur) & in demonstrationem deducentem ad impossibile: in qua accepto contradictorio conclusionis recurrit intellectus inferendo donec incidit in aliquod manifestè falsum, vel impossibile. Hæc summum omnibus notat. Aliud verò demonstrationis ostensiuæ genus, quod sæpe laudat Murciani Recentiores præter duos enumeratos demonstrationis à simultaneo, à se inuentum, licet ab Aristotele, & reliquis hætenus, vel ignoratum, vel omisum, nunc non est à doctis, ne dum à nobis ignorari; mirum autem valde est fuisse ab Aristotele ignoratum. Ac fortasse, dum illud demonstrationis suum genus suo, ut ait, loco explicare videamus demonstrationi, vel à priori, vel à posteriori assinitatis saltem, ut non conuersionis, iure inclusum deprehendimus. Est enim, quantum suspitione assequi possum, demonstratio vnius

relati transcendentaliter per aliud suum correlatum, vel terminum, cuius nec causa, nec effectus sit: in quibus, cum, quasi causalitas formæ extrinsecus significantis, vel mutua, vel non mutua, intercedat, sub demonstrationis à priori, vel à posteriori genere clausa ab Aristotele fuit, ac minime omissa.

5 Sed, ne amplius de re adeo abstrusa diuinemus, in præsentia difficultate Prima sententia negat Dei existentiam ex purè naturalibus, naturaliterque cognitis posse vlatenus demonstrari; diuersis tamen de causis. Abulensis, Egidius, & Argentina; quia Deum existere per se notum est. Per se autem nota demonstrari nequeunt. Vtrumque autem falsum esse vidimus, quæst. 1. Aliacensis verò, Holcor, Basol. Maior. Gaspar Cassalius, & alij: quia hætenus nulla existentie Dei legitima demonstratio fuerit adinuenta: quos proinde demonstrationibus questione 3. examinandis, statuendisque satis confutabimus. His in difficultate quam hic examinamus (Deum per speciem propriam, siue quidditativè, siue intuitivè secundum totum quod in se habet videntibus) omnis consensus Scotus in 1. d. quæst. 2. ubi Scotiste omnes, & Nominales, Okam. Gabr. & reliqui, quos refert & sequitur Smyling. tract. 1. de Deo vno dist. 1. quæst. 5. atque in re consentit etiam Ariaga noster 1. part. d. 2. sect. 2. n. 13. licet verbis dissentire velit. Secunda verò, & vltima in re præsentia sententia negat Dei existentiam à priori demonstrabilem esse: in quo cum prima concordat: esse verò à posteriori demonstrabilem ita ex patribus Dionys. 7. de diuin. nomi. Clemens Alexandrin. collat. ad gentil. Terul. Apolog. contra eosdem. Lactant. 1. diuinar. institut. Athanas. orat. contra idola. August. 8. de ciuit. Dei cap. 6. ac sæpius. Damasc. 1. fid. cap. 3. Anselm. 1. Monol. ac deinceps, & scholasticis Magn. Albert. tract. 3. sum. quæst. 18. Alex. Alenf. 1. part. quæst. 3. S. Th. 1. contra gent. cap. 12. ubi Ferras & 1. part. quæst. 2. à num. 3. & quæst. 3. à n. 1. ubi eius expositores & Asseclæ. Caiet. Valent. Molin. Vasq. Fassol. Gillius. Granad. Tanner, quos ut alios sequi vult Ariaga. citatus. Soar. dist. 29. Metaph. Eugubini. de perenni philosophia Lessius de prouiden. Smiling. supra quæst. 6. Rainaud dist. 5. natur. Theologia, quæ 1. Quæstio supra dist. 13. sect. 5.

CERTAMEN II.

Secunda hæc, eaque vera sententia probatur.

1 Deo primò Deum existere à priori indemonstrabile ex naturalibus, ut naturaliter cognoscuntur, nobis omnino est. Conclusio hæc communi scholasticorum, & scholasticorum omnium suffragio satis fundatur: sed communis huius consensus nequit non firmum argumentum adesse; probatur ergo conclusio: quia demonstratio à priori est demonstratio rei, seu conclusionis per illius causas euidenter cognitæ siue physicas siue metaphysicas, cuiusmodi sunt essentialia prædicata, & priora rei respectu passionum, aut prædicatorum non essentialium eius: atque existentie Dei nulla est causa physica: ergo per causam eius physicam existentie Dei nequit esse à priori demonstrari. Sed neque per causam metaphysicam. Non inde probò, quod Dei existentia essentialis Dei prædicatum, non autem essentie passio metaphysica sit: id enim & sub lite apud Theologos est, dirimenda à nobis, dist. 2. à proinde nequit huic opinioni concors, etiam de ea dissidentium, Theologorum inniti conclusio.

2 Sic Ergo probatur, licet Dei essentia causa, seu radix metaphysica sit existentie, atque hæc in eius passionibus numeretur: est à nobis ordinario, & naturali modo cognoscensibus, non ita clare cognoscitur Dei essentia, ut ipsa, quam cum sua existentia connexio, clare, atque euidenter, adhuc abstractive penetraretur: ergo discursus, ex nostra cognitione essentie Dei pro hoc statu, & modo nostro naturali, & ordinario cognoscendi, nequit procedere ex causa metaphysica euidenter cognita, nedum indicata: ergo neque potest esse demonstratiuus existentie Dei per causam

causam metaphysicam: siquidem demonstratio omnis ex eidenter cognitis debet procedere. Confirmatur: quia numerum Theologorum, aut Philosophorum demonstratio à priori existentiae Dei hactenus occurrit: cum tam multi sapientissimi doctissimi ac subtilissimi in existentia Dei demonstranda adeo insudarint. Quod autem tot, tantisque viris per tot secula inaccessum fuit, satis ostendit nobis pro hoc statu, & modo cognoscendi accessum esse impossibile: ac proinde existentiam Dei à nobis pro hoc statu, & modo cognoscendi à priori demonstrari minime posse.

3. Dico secundò: demonstrabile à posteriori est Deum existeret. Quae conclusio adeo est certa, ut S. Th. oppositam erroneam appellat. citato loco contra gen. Valent. i. erroneam. Valq. temerariam. Soar. i. de attri. c. i. temerariam, & erroris proximam, nostramque valde fidei consentaneam. Quibus censuris ex citatis pro secunda sententia plerique subscribunt. Theodorus verò, Smising. licet à censura Theologica oppositam nostrae conclusioni vindict: quia ex scriptura, & Patribus solum euincitur morali quodam certitudine Dei existentiam esse à nobis pro hoc statu, & modo cognoscendi demonstrabilem, non autem eidentia physica, aut metaphysica: quam tamen in philosophia temerariam appellat. Pro hac verò nostra conclusione praeter, imò & ante doctores datos cert. i. num. 7. pro sententia secunda sterere Philosophorum Principes Plato in Parmen. Timaeo. Arist. de mundo ad Alexandrum, & libro lib. i. & 8. phil. ac 2.9. & 12. metaph. Cicero de natura Deor. lib. i. sub init. ac 1. de diuinat. circa fin. cum Chryippo, Zenone, de ante, Stoicis, & aliis, & communiter Patres. Cum verò ex scriptura non euincitur, imò neque efficaciter probari posse aestimant Valq. Gillius, & ex citatis pro ea alij. Solum enim in locis iam dandis contineri esse naturaliter cognoscibilem à nobis Dei existentiam, seu Deum esse: nil autem ibi definitur, an cognitione demonstratiua vel probabilis solum cognoscibile sit à nobis.

4. Ego verò censo efficacissime conclusionem hanc ex scriptura deduci. Etenim verba, quibus cognitio existentiae Dei nobis pro hoc statu, & modo naturali cognoscendi possibilis dicitur, eidentiam propria sua significatione significant: ac proinde de eidenti cognitione à catholicis intelligenda hic sunt, ubi, nec ratio theologica, neque alia scripturae testimonia, fidei ve dogma aduersantur: iuxta regulam interpretandi scripturas à veritissimo Thychonio datam, atque ab Augustino, reliquisque Patribus, & Theologis laudatam. Primus locus est ex sapientiae. 13. ubi inter alia ad rem hanc satis perspicua, ita habetur. *A magnitudine enim speciei. & creatura cognoscibiliter poteris creator horum videri.* Secundus ex 1. ad Romanos. *Quia, quod notum est Dei manifestum est in illis. Deus enim illis manifestauit, in visibilibus enim ipsis à creatura mundi per ea, quae facta sunt, intellecta conspiciuntur. Sempiterna quoque virtus eius, & diuinitas: ita ut sint inexcusabiles.* Ad quae Hieronymus. *Tam eidenter intellecta sunt, ut conspecta dicantur.* Et August. tract. 2. Ioan. *Deus potest inueniri per creaturam eidenter: dicente Apostolo, inuisibilia enim.* Similiisque habent Dionys. Basil. Nyssen. Athanas. Tertullian. Cyprian. Maxim. Damasc. reliquique Patres ad eum locum, ac Theologi communiter in quæst. praesenti. Accedit illud Psalmi, *Celi enarrant gloriam Dei, & Actor. 14. non sine testimonio semetipsum reliquit beneficiis de celo, &c.*

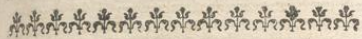
5. A ratione probatur primo argumentis, quibus quæst. sequenti Deum esse monstrabimus, ea enim demonstrationes à posteriori sunt, ut videbimus. Secundò, quia existentia creaturarum, quae sunt effectus Dei, eidentissima est: atque item earum connexio cum Deo causa earum prima: ergo causa primæ, scilicet Dei, existentia per suos effectus eidenter à posteriori, est demonstrabilis. Antecedens est eidentis, ampliusque ostenditur, quæst. sequenti, consequentia est legitima: quia nil amplius reperitur, nec requiritur ad demonstrationem quamvis existentie causæ per effectum, quam effectus existentia, & connexionis eius cum existentia causæ eidentis cognitio. Secundò, quia, ut quæst. i. vidimus, natura rationalis, quasi ingenta propensione Deum agnoscit ac colit, ut nulla sit tam barbara natio, quæ in Dei aliquid cultum, exhibendum non inciderit: licet in

Deo assignando sæpe ob sua vitia aberrauerit: quare natura rationalis tali lumine præcuenta necessario censeri debet quo, (in vitia præpediant) Deum verum, quem colere à natura inclinatur, sine erroris periculo, ac proinde eidenter agnoscatur. Quod ut ostenderet Deus Philosophis nonnullis, etiam peccatoribus, demonstrationes existentiae veri Dei viuis, non obstantibus eorum peccatis, concessit. Tertiò probari solet, quia Deus est naturalis finis creaturarum rationalium, ut ex S. Th. 1. 2. plures explicat Scholastici: ergo necessarium est, ut eis via pateat manifesta, qua citra erroris periculum in finem suum naturalem tendere possint: quod sola eidentia Dei existentis notitia queunt habere. Alioqui cum nobilioribus creaturis deretius, quam cum irrationalibus ageretur: cum his certa naturaliter ad naturalem suum finem consequendum pateat via: quæ rationalibus ad suum naturaliter ocluderetur. Ceterum huic rationi non satis fido. Tum quia Dei consecutionem naturalem esse finem creaturæ rationalis non satis est exploratum, nec de consecutione per qualemcumque probabilem adhuc, Dei cognitionem intelligitur. Cum enim eidentem Dei veri demonstratiuum cognitionem, vnus tantummodo, aut alter, comparatione innumerorum hominum, qui eam non assequuntur, habeat: durissimè cum hominibus, quam cum brutis ageretur, si ea Dei demonstratiua cognitio, & affectio naturalis eorum finis esset. Præterea si in hac naturalis finis hominis statueretur, pro antecedenti, ponitur manifestè probandum. Prima ergo ratio omnium firmissima est. Secunda verò tertia hac firmior, licet primæ firmitatem non æquet.

6. Quæ verò obijci possunt nullius, vel admodum exigui ponderis sunt. Primò quod Deum existeret de fide est: ergo non est naturaliter eidentis: fides enim cum eidentia pugnat. Sed obiectio hæc æque probat, si quid probat, neque supernaturaliter esse demonstrabilem: fides enim ratione obfcuritatis, non quidem naturalitatis potius, quæ supernaturalitatis demonstrationis opponitur, sed eidentie claritatis, quæ est in vtraque. Secundò. Probari solum, non posse à Catholicis Dei existentiam demonstrari, sicut ab Ethnicis, & hæreticis, qui fidem diuinam non habent. Et tertiò tandem nihil probat: quia mala est consequentia: quia fides diuina cum eidentia, etiam intuitiua, nedum demonstratiua, obiecti eiusdem potest, adhuc naturaliter, consistere. Nec maioris est ponderis, quod Patres sæpe doceant non posse hominem sine speciali adiutorio Dei ad ipsius cognitionem peruenire: id enim non solum de cognitione eidentie, ac demonstratione dixerunt Patres, quare nostræ conclusioni non opponitur directè, sed cognitioni Dei, ut oportet, & conducit ad vitam æternam. Secundò, Dei adiutorium, & gratia naturalis ordinis, quoad substantiam, esse potest: ut de gratia auxiliante ostendimus: quare cognitio eidentis Dei extra sphaeram virium nostrarum naturalium, quoad substantiam, non est: quod est satis ad nostram conclusionem. Tertiò, si auxilia gratiæ ad vitam æternam conducentia supernaturalia, quoad substantiam, necessariò sunt, minus adhuc urget obiectio: cum demonstratio existentie Dei à nobis naturalis quoad substantiam asseratur.

7. Tertiò, haud fortius obijciunt: demonstrationem ex necessariis debere procedere, iuxta Arist. 1. Poster. cap. 5. & Doctores omnes, cum tamen creaturæ sint contingentes. Nec satis est, quod respondent plures creaturas possibiles necessarias esse, quia possibiles, seu factibiles esse creaturas, per se, & ex terminis eidentis nobis non est, sed ex earum existentia quam experimur: ad quam recurendum tandem est, ut demonstratio Dei eidenti principio nitatur, & in qua argumentum recurrit: Respondetur faciliè principia demonstrationis necessaria non enitatur, sed verificatur esse: id est necessaria veritatis esse debere: quod habent præmissæ de obiectis contingentibus enitatur. Si semel hæc ponantur, suntque necessaria ex suppositione: quia, quod est, quando est, necesse est esse. Quarta æque infirma obiectio sit. Creaturæ existentes solum inferunt Deum eiusque existentiam, ut connexæ cum hac, ratione dependentiæ ab illa: ergo ante conclusionem in antecedenti cognitis est Deus existens terminans eiusmodi connexionem: ergo ex ea Deus existens demonstrabilis non est. Patet: quia

omnis demonstratio, imò, & discursus, pergit, ut per illum in cõclusionem nōscatur, quod in præmissis erat ignotum. Obiectio hæc à qua ægrè expeditur. Falsolus, discursum omnem, nec solum omnem demonstrationem impugnatur. Respondeo facile in antecedenti, ex vi connexionis connexionis subiecti cum prædicato conclusionis; postmodumque in cõclusionem ei assentiri per iudicium, & assensum conclusionis; cui formaliter in antecedenti nondum fuerat assensus: quare per assensum iudicativè (cui solum cognitioni discursus inferuit) ignotum absolute in cõclusionem manifestatur.

QVÆSTIO III.

Demonstrationum existentie Dei, quæ hæcenus sunt allata, examen, & solidarum ab apparentibus discretio.

EThi certum omnibus ferè doctoribus, ut vidimus, sit Dei existentiam posse à posteriori demonstrari plurique datas à sapientibus citatis, quæta. certat. n. 5. veras demonstrationes habeamus: tamen plus iusto acuti Doctores nonnulli, ut ingenij sui subtilitatem venditarent, atque à se inuentas inanis gloriæ, quam veritatis studiosiores intruderent, solidas illas præcis, ac totis sæculis veneratas, venerandasque omni arte enervarunt. Alij verò novitatis furore decepti, quam par esset, firmiores, evidentioreque discursus hæc dere suas crediderunt, atque demonstrationes iudicant: quare, & veras demonstrationes statuerunt, & fallaces, vel minus solidas, ne alios decipiant, detegere operæ præcium erit.

CERTAMEN I.

Communia quedam, atque evidèntia principia pro veris demonstrationibus statuntur.

1 Statuo primò. Quidquid denuò est, antequam non sit non posse habere esse à se, sicut habet Deus, qui neque à se, neque ab alio est factus. Constat evidenter primò: quia ex eo modo essendi à se evidenter inferitur infinitas siue æternitas essendi, sicut & immensitas essendi atque vniuersum infinitas in entitate, atque attributis reliquis Dei. Ex eo enim, quod à nullo Deus sit, vel fiat, non est vnde illi, vel duratio, vel entitas, vel attributum taceatur. Secundò: quia ex eo, quod à se sit Deus, certò etiam, atque infallibiliter inferitur per suam essentiam existere; seu entitatem: ac proinde ex eo, quod non repugnet certò item, & infallibiliter deducitur semper extitisse, existere, atque exiturum esse. Cum autem ea quæ denuò existunt, evidens sit esse possibilia, evidens etiam esset suo modo à se essent, quo est à se Deus, extitisse semper ac de nouo non esse, sed ex æternitate: quod cum evidenti experientia, eorum, quæ denuò sunt, cum antea non essent, de quibus est prima hæc nostra propositio, manifeste repugnat.

2 Statuo Secundò, nihil eorum, quæ denuò sunt, cum antea non essent, posse non accipere esse ab alio; illud enim, quod non habebat, accipit, commune habet; quod neque accipere à se ipso. Etenim accipere esse, & fieri idem profus est: alitni potest à seipso fieri, sed solum ab alio: ergo quidquid accipit esse, quod antea non habebat, siue denuò sit, ab alio fieri, atque accipere esse necessitudo debet. (Mior est per se nota: & demonstratur: quia aliis idem esset prius, & posterius natura: scilicet: daretur esse, quod pro illo signo non habebat: quæ implicante manifeste, quo etiam demonstratur,

Christoph. de Ortega, de Deo Uno. Tomus I.

nihil fieri, seu accipere esse à seipso, adhuc ab æterno potuisse.

3 Inde etiam evidens est Tertium aliud principium. Repugnare nimirum, quod plura se vicissim, ac mutuo, quoad primum, & idem suum esse, siue mediate, siue immediate efficiant. Etenim, si aliquid efficiat aliud, quoad primum esse illius, à quo, vel mediate, vel immediate, quoad primum sui esse fieret, daret quidem esse illi prius, quam in se illud haberet: daretque proinde, quod nondum habebat; essetque illo posterius, & prius, atque item seipso prius, & posterius: ac denique totum coniunctum eorum se mutuo agentis, seipsum primò de non esse ad esse traduceret, ante quàm illud haberet, seque ipso prius, & posterius foret: quæ omnia, & singula manifestam implicationem, & chimeram involunt, ut de se patet. Quæ his duobus principiis per se quidem notis, atque ex impossibilitate deprehensa in opposito, satis superque demonstratis responderi, apparenter adhuc possent, dissecta à nobis abunde sunt. Controu. 6. de Incarnat. d. 2. qu. 9. Cert. 3. n. 2. ac deinceps; quare eorum oppositione, ac refutatione repetendis merito abstinemus, cum ibi videri facile possint.

4 Statuo Quartò, quod satis per se notum est. Nempe repugnare processum infinitum causarum, & effectuum aliorum ab aliis effectuum sine primo principio, & causa, quæ à nulla causarum, tam in eadem, quam in diuersis mensuris durationis; evidens enim de se videtur nihil posse habere esse derivatum per infinitam seriem causarum sine principio: sicut de se evidens est, nihil fieri posse per aliud, quod per aliud sciat, nisi tandem ad principium aliquod per se notum, & quod non per aliud innoscat, deueniat, verum, etiam per se notum hoc principium quartum non sit, facile demonstratur. Quia omnia, & singula, quæ in tota illa causarum serie continentur, sunt facta: quandoquidem non admittis in illa aliquam primam causam à se, atque à nulla causa factam: ergo, vel tota illa series, vel aliqua eius pars facta est proprie à se, quod pugnat cum secundo principio; vel vicissim, ac mutuo se causant eius partes, quod pugnat cum principio tertio: ac proinde tota illa series infinita causarum factarum, quam admittis, facta est, ut aiebas; ac non est facta, ut conuinceris, quæ sunt contradictoria; vel ab alio tandem non causato extra totam tuam causarum causarum seriem, aliqua saltem causa ex illis causanda est, quod sit primum causans à nulla ex causatis causis proveniens, ut quarto hoc nostro principio statuebatur.

5 Dices circulum causalitatum mutuarum in causis, & effectibus se mutuo causantibus evidentiissimè esse: si enim prima ex eis causetur ab ultimo effectu vniuersi circulus implicatorius nequit: aut circulum solum in numero finito rerum inueniri posse, non in aggregato infinito: ac proinde neque in serie causarum infinita, quam ad verfarum ponunt causalitatum, circulus locum habere potest. Sed verò, (ut differam tantillum impugnationes, quæ præclusione cuiusvis secundæ se prodent,) contra effectum hoc est: quia per aduersarios ipsos ponitur totam illam infinitam seriem causarum ita esse causarum factarum, ut nulla ex eis à se, siue non facta sit, atque insuper à nullo alio, quod à se, atque extra totam illam seriem sit facta: ergo in eorum doctrina in serie illa infinita causarum, quarum una ab alia illius serie sit facta, circulus admittendus est, qui aliunde in serie illa, quia infinita repugnat: ac proinde aduersarij in sua doctrina in impossibile coguntur, quod est alterum demonstrationis genus pro nostra doctrina, & principio quarto, quod statuebamus n. 4.

6 Dices secundò. Opus non esse, ut toti collectioni causarum, siue omnibus causis in ea inclusis collectione sumptis, conueniat, quidquid omnibus, & singulis causis eius collectionis distribuitur acceptis comperit; maxime, si infinita sit, ut in nostro casu. Etenim in collectione partium durationis infinitæ à parte post, nulla est pars durationis ultra quam alia pars futura non sit: nulla etenim est pars, quæ præterire non possit, imò quæ præteritura non sit; cum tamen ultra totam eius durationis collectionem nulla pars durationis sit futura, neque tota collectio possit præterire, atque duratio finita esse non possit. Scare ergo potest, quod omnes causæ collectionis causarum infinitarum distribuitur sum-

B

ptæ

ORTEGA
In a part
D Via